

Янгича фикрлаб, янгича ишлашга ўрганайлик

Хабар қилингандек, Ўзбекистон Республикаси Президенти, Ислоҳ Каримов кишлоқ хўжалигидаги ислохотларнинг бориши, пахта ва дон етиштириш, гўза парвариши ва галла ўрми-йиғими қандай бораётгани, соҳага тааллуқли янги қонунларнинг жойларда қай даражада таъбиқ этилаётгани билан танишиш мақсадида 18-19 июнь кунлари Андижон ва Фарғона вилоятларида бўлди.

Президентимизнинг водий бўйлаб сафари Андижон вилоятидан бошланди. Дастлаб, Олтинкул тумани «Намуна» жамоа хўжалигидаги Марғулов Насриддинов бошлиқ кишлоқ бригаданинг бўғдойзорлари кўздан кечирилди.

Дехон мавсумида ўз ташаббуси билан хориждан келтирилган юқори навли бўғдой уруғлигини гектар бошига ўртача 230 кил로그램дан эккан эди. Экин алоҳида меҳр ва эътибор билан парвариш қилингани туфайли мўл ҳосил етиштирилди. Уруғлик сепилишидан илгари ер хўшлаб тақсимлангани, экин суғорилгандан кейин чопиқ қилиниб, бегона ўтлардан тозаланиши ўз самарасини берди.

Хўжалик аъзолари билан суҳбат чоғида бу даладан ўртача 85 центнердан ҳосил иштириб олинган кузла-наётганлиги таъкидланди. Бундай юқори кўрсаткичга эришиш осон эмас, албатта. Лекин, дехонларнинг ташаббускорлиги, изланувчанлиги, ўз меҳнати натижаларидан маънафатдорлиги уларни шундай маррага мувапф қилган. Ҳақиқатан ҳам булик ҳосил пишиб өтилди.

Президентимиз бундай ғайрат-шижоат учун дехонларга мамнуният изҳор этар экан, хўжалик аъзоларининг турмуши, меҳнат шaroити билан қизиқди. Асосий эътибор ишни янгича ташкил этиш масалаларига қаратилди. Бунда гап кишлоқ хўжалигини юритишда, хусусан, пахта ва галла етиштиришда пудрат усулини қўллаш ҳақида бўлди. Ислоҳ Каримов бу борада оила пудрати асосида иш юритиш бир қатор афзалликларга эга эканлигини таъкидлади. Бу усул меҳнат, иш ҳақи тақсимотида аниқ янгилик келтириб чиқаришини уқтирди.

Масалан, битта бригаданида ўртача 80 киши ишлайди, оилавий пудрат усули бўйича эса асосан оила аъзолари яъни ўртача 4 киши меҳнат қилади. Бригаданида саксон кишининг ҳаммаси ҳам бир хил ишлаганлиги равшан, масъулият ҳам муайян шахс эмас, бутун жамоа зиммасига тушади. Бу эса иш ҳақини тақ-

симлашда маълум англашилмовчиликлар. Баъзида адолатсизликларни келтириб чиқаради. Аниқроқ айтганда, кимдир нисбатан озорек ё сифатсизроқ ишлайди, кимдир нисбатан яхшироқ ишлайди, кимдир меҳнати эса сифатлироқ ва умумийроқ бўлади. Аммо бригаданида битта бўлгани боис уларнинг иккаласи ҳам қарийб бир хил миқдорда ҳақ олади. Бу дехонда ўз меҳнати натижаларидан қониқмаслик ҳиссини уғратиш табиий. Натижада ишга масъулиятсизлик, меҳнатга совуқкорлик пайдо бўлади, ҳосилдорлик камабди, иқтисодий ва ижтимоий муаммолар пайдо бўла болади.

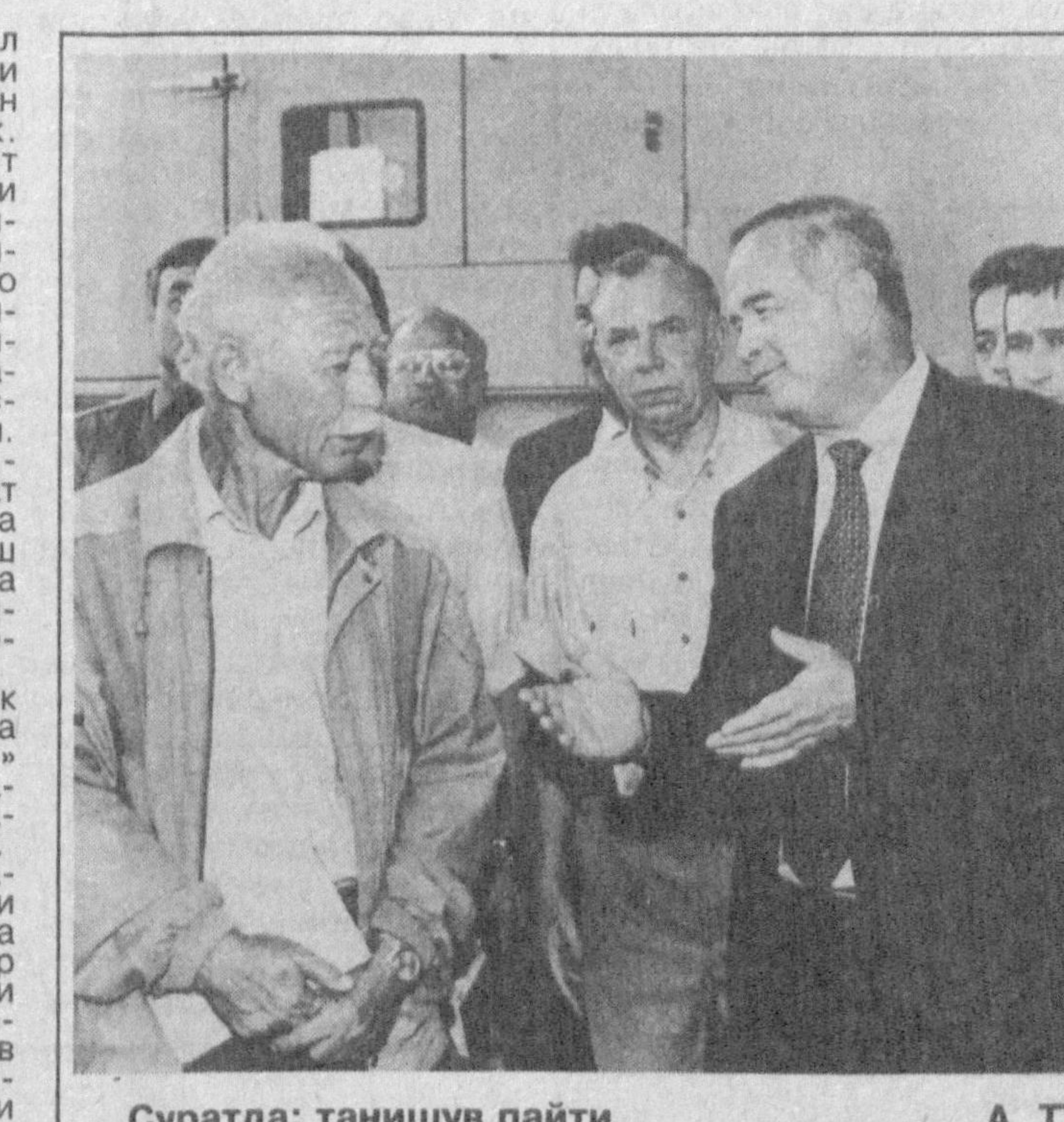
Оила пудрати шароитида эса хўжалик аъзоларининг меҳнатга муносабати тамомла ўзгача. Самардорлик камабди, бунинг учун масъул бўлган муайян шахс мавжуд, иш ҳақини тақсимлашда юқоридаги каби адолатсизлик бўлмайди. Бу ҳаётини бора-бора пайқилишга айланмоқда. Замон эса айнан шу усулда иш юритишни тақозо этмоқда. Эндиликда боқимандалик, мулкка бефарқ муносабат, бўйруқбошлик билан ишлайдиган даврлар ўтиб кетди. Бугунги кунда ҳаммамиз янгича фикрлаб, янгича ишлашни ўрганишимиз лозим.

Ислоҳ Каримов меҳнат-кашлар билан учрашуварда уларнинг шу хусусдаги фикри билан қизиқди.

— Бу ерда келишдан асосий масала, кишлоқнинг турмушини, кўриши, уларнинг меҳнат фаолиятига зағаб қалаётган муаммолар, турли қийинчиликларни юритишдан иборат. Яқинда соҳага доир янги қонунлар, қарорлар қабул қилинди. Буларнинг баъчаси аҳоли турмуш даражасини кўтариш ва меҳнат шaroитларини яхшилашга қаратилган, — деди мамлакатимиз раҳбари.

Жойларда бу борадаги аҳоли алоҳида вилоят, туманлардаги вазиятни юзидан янги қонунларнинг амалда қилишларга қандай наф келтираётганини, уларни қониқтирмаган жиҳатларини юзидан янги мақсад қилган Ислоҳ Каримовдан дехонлар ўз фикрларини аширмадилар.

Меҳнаткашлар билан учрашуварда Ислоҳ Каримов кишлоқ хўжалигидаги ҳисоб-китоб масалаларига ҳам алоҳида эътибор қаратди. Гап шундаки, қўлчилар дехонлар

Суратда: танишув пайти. А. Тўраев (ўза) олган сурат.

Кичик қорхона ташкил этишда, аввало, шарoитни маркетинг нуқтаи назаридан ўрганиб чиқиш керак. Жойларда қандай имконият ва қанча ахтиёж борлигини билиш лозим. Бозор шарoити, муҳит, нимани ишлаб чиқариш ва сотиш учун қулайлигимиз нуктаи назарда бўлади ҳам бу масала, афсуски, ҳали чуқур ўрганилмаган.

— Бозорни ўрганиш керак, — деди Ислоҳ Каримов. — Фақат шундан кейингина тасвия ва тақлифларни илгари суриш мумкин. Биз янги замонда яшаётимиз. Четдан қилларингидир келиб бизга кўмак берилганга умид қилиш — ҳато.

Президент боқимандалик кайфиятида нима бўлганда ҳам «юқоридагилар уйлосин» деган фикрда яшайдиган даврлар алақачон ўтиб кетганлиги яна бир бор қайд этилди.

Сафар чоғида Ислоҳ Каримов Андижон туманидаги галла уруғчилиги тажриба майдонига бўлиб, олимлар билан ҳам суҳбат қилди. Бундан ташқари, 2,5-3 минг йиллик тарих юзага чиқди.

Ислоҳ Каримов Шахристон маҳмуининг янада гўзал ва оқоёт этиш борасида ўз фикр-мулоҳазаларини билдирди, масалаларни берди.

Сафарнинг иккинчи кунини Президент Ислоҳ Каримов Фарғона шаҳрида бўлиб, «Кейс» компанияси қўлчилари билан суҳбат қилди. Бу машинада ҳайдовчи учун яратилган шарт-шaroит ҳам тамомла ўзгача.

— Андижон бўйлаб сафари чоғида Президент Ислоҳ Каримов Хўжаобод туманидаги ерости газ омбори қурилишида ҳам бўлди.

Шу кунини Ислоҳ Каримов Фарғона вилоятига ҳам ташриф бўйиб, Кува шаҳрида буюк алоҳида Аҳмад ал-Фарғонийнинг 1200 йиллик туғилганлиги барпо этилаётган Шахристон маҳмуининг маҳмуини қўзида кечирди. Мазкур маҳмуини Кува тепалигида бўлиб, қозилари ишлари ўтказган олимлар билан ноб тарихий ашёлар осори атқалар топишмоқда. Қурилиш ишлари билан танишув экан, Президент:

— Бу ерда ўтказилаётган қозилари ишларидаги илмий нуқ-

таи назардан туриб, ўта жиддий ёндашганимиз зарур, — деди. — Бу заминда Ал-Фарғонийдек буюк алоҳида қозилари билан ҳам тараққиёт ривож топган. Аминанки, қозилари ишлари давом этирилсин, 2,5-3 минг йиллик тарих юзага чиқсин.

Ислоҳ Каримов Фарғона вилояти ҳокимлигида фаоллар билан бўлган учрашуварда иқтисодларни жадаллаштириш, унда раҳбардан тортиб оддий дехонгача фикрларни қўриштириб ишлаш лозимлигини янглиганлар эътиборини қаратди.

Учрашуварда кишлоқ хўжалигида иш юритишнинг оила пудрати, аҳолини иш билан таъминлаш сингари ижтимоий масалалар ҳуқуқсизда суз ортилди.

Ўйлабшқимиз эл-юрт учун, Ватан манфаати учун астойдил ишлаш лозимлигини яна бир бор таъкидлади.

Мамлакатимиз раҳбарининг Андижон ва Фарғона вилоятларида сафариди Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И.Жўраевнинг, Президентнинг матбуот котиби А.Зиёев, Андижон вилояти хокими Қ.Собидов, Фарғона вилояти хокими Н.Муҳоммадиев ҳамроҳлик қилди.

Президент Ислоҳ Каримов 19 июнь кунини Тошкентга қайтиб келди.

Анвар БОБОЕВ, Ўза муҳбири.

ЕТТИ ИЛЛИМ НАФАСИ

АҚШ-ФРАНЦИЯ ХАМКОРЛИГИ
Франция Республикаси Бош вазири Леонель Жоспен Америка Қўшма Штатларида расмий ташрифда бўлди. Вашингтонда Франция Бош вазири Президент Билл Клинтон қабул қилди. Учрашуварда Франция раҳбари ва Франция ўрта-сидаги савдо-иқтисодий ҳамда сийсий хамкорлик масалалари муҳокама этилди. Шунингдек, томонлар Европа ҳамжамиятини жиддий хавотирга солаётган Косово муаммоси бўйича ҳам фикр алмашдилар.

КУРОЛ
ЎЙНУҚ ЭМАС
Америка Қўшма Штатлари Конгресси мамлакат аҳолисининг ўқотар қуролларга эғалик қилиши борасидаги қонунчилик ҳужжатларига ўзгартиришлар киритмоқда. Конгресс қуролларга эғалик қилувчиларнинг ҳуқуқларини яна ҳам четгарлаб, бу борадаги қонунларни қескинлаштиришга қарор қилган. Жумладан, ўқотар қуролларни сотувчилар ўз маҳсулотларини 18 ёшгача бўлган фуқароларга сотиш ҳуқуқидан маҳрум бўлади. Бу қонунни бузганлар 10 йилгача қамқоз ҳолатида қўйилиши мумкин. АҚШ ҳуқуқмати 18 ёшга тулганлар орасида қуролга эғалик қилиш ҳолатларини назорат остида сақлаб туриш мақсадида 25 миллион доллар маблағ ажратди.

РОССИЯ ОЛИМЛАРИ ХУҚУМАТГА ҚАРШИ
Россияда олимларнинг ҳуқуқматга қарши норозилик намойишлари бўлиб ўтди. Бугун мамлакат бўйлаб олимлар иш ташлаш эълон қилиб, шаҳар ва кишлоқларнинг кўчаларига чиқдилар. Москвада эса олимлар намойишининг асосий марказлари бўлиб ўтди. Бирок, Москва хокимияти пойтахтдаги олимлар намойишида аввал режалаштирилганидек ўз минг киши эмас, балки 500 киши қатнашишга рўхсат берди.

МУЗОКАРАГА ЙЎЛ ЙЎҚ
Сербиянинг Косово ўлкасидаги аҳоли тобора қескинлашиб бормоқда. Косово албанлари Югославия Иттифоқи президенти Слободан Милошевич томонидан тақлиф этилган тинчлик музокаралини ўтказишдан бош тортмоқдалар. Косово албанлари ўлкадан серб қуролли кучлари олиб чиқиб кетилган тақдирдагина музокара олиб бориш мумкин бўлади деб баёнот бермоқдалар.

ЯНА МУЗОКАРАЛАР
19 июнь кунини Грузин Абхаз музокаралининг навбатдаги босқичи бошланди. Унда Мустелик Давлатлар Ҳамдўстлиги ижроия котиби Борис Березовский иштирок этиши кутилмоқда. Музокаралининг навбатдаги босқичида Грузин ва Абхазия ўртасидаги қуролли тўқнашуларни тинч йўл билан ҳал этиш масаласи кўрилатилди.

ХИТОЙ РАҲБАРИ ЯПОНИЯГА БОРАДИ
Хитой Халқ Республикаси раиси Цзянь Цзяминнинг шу йилнинг июль ойида Японияга расмий сафар қилиши кутилмоқда. Июль ойининг биринчи ярмида эса Япония ташкилоти вазирлиги делегацияси Хитойга ташриф бўлиб, Хитой раисининг Токиога расмий сафарига таянбарлик қилиш масалаларини қўриб чиқади.

ЕВРОПА ИТТИФОКИ АНЖУМАНИ
Буюк Британиянинг Кардифф шаҳрида Европа Иттифоқи мамлакатларининг анжумани бўлиб ўтди. Унда Европа Иттифоқи аъзо бўлиб мамлакат — Франция, Германия, Италия, Буюк Британия, Дания, Норвегия, Бельгия, Финляндия, Швеция, Греция, Люксембург, Испания, Исландия, Португалия, Ирландия давлат ва ҳуқуқмат бошлиқлари иштирок этидилар. Кардифф учрашуварда Европа Иттифоқи аъзо давлатлар ўртасидаги муносабатлар ҳақида Европа ҳамжамиятини хавотирга солиб турган қалқор мождароқлар муҳокама этилди. Жаҳон ахборот агентликлари хабарлари асосида.

21 июнь — Тиббиёт ходимлари кунини ИККИ КАРРА ПОСБОНЛАР

Шифокорлар - инсон саломатлиги посбонларидир. Касаба уюшма ходими - меҳнаткашларни ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий ҳимоячи. Демак, касаба уюшмаларида ишловчи тиббиёт ходимлари икки карра инсон саломатлиги посбонларидир. Шу муносабат билан муҳбиримиз Будар Пулатов Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раисининг ўринбосари, республика соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшмаси Марказий кўмитасининг раиси Озода Анваровна МУҲИДДИНОВАга бир неча саволлар билан мувожаат этди.

— Аввало инсон саломатлиги посбонларининг ижтимоий ҳимоялаш ҳақида сўзлаб берсангиз.

— Соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшмаси Марказий кўмитаси фаолияти бозор иқтисодиётига ўтиш шарoитида асосий эътиборни тармоқ ходимларининг меҳнат ва ижтимоий-иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган. Бугунги Ўзбекистонда бўлиб ўтаётган чуқур туб ўзгаришлар жамиятимиз қатори соғлиқни сақлаш ходимлари ҳаёти барча тармоқларига дахлдордир. Давлатимиз томонидан юритилаётган қучли ижтимоий сийбатни амалга оширишда тиббиётчилар касаба уюшмаси ҳам фаол қатнашмоқда. Ўзбекистон соғлиқни сақлаш ходимлари касаба

уюшмаси ўз сағифа катта кунини яъни 3603 та бошланғич касаба уюшма ташкилотига 600 минг нафардан кўп касаба уюшма аъзоларини бириктиришга шунча ошди.

Кейинги вақтларда бир қатор муҳим масалалар, Ўзбекистон республикаси қонунлари ва республика президенти Фармонларига амал қилиниши юзасидан ўқув ва семинарлар ташкил этилди.

Соғлиқни сақлаш ходимлари вилоят кўмиталари меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялаш йўлида тадбирлар тузиб амалга оширишмоқда. Илгари ҳаётда ўзини оқлаган илғор тажрибаларни кенг қўламоқдалар. Иш услубларини тақомиллаштириб бормоқдалар.

Оқдарё туманидаги Иброҳим Раҳмонов бошлиқ «Дурдона» дехон-фермер хўжалиги ихтиёрида 28 гектар ер бор. Шундан 9 гектарида гўза, 9 гектарида галла ўстирилмақда. Янгича иш юритайтганлар ҳар гектар ердан 35 центнердан пахта, 50 центнердан дон ҳосили олишни мўлжаллаб туришибди. Шунингдек фермер хўжалиги турли сабзавот, боғдорчилик маҳсулотларидан ҳам мўл ҳосил олиш учун ҳаракат қилипти.

Суратда: хўжалик аъзолари Шавкатжон ва Нейматжон Исмоиловлар. Б. ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

Шарҳловчи мишбари ЎЗБЕКИСТОН-ЕВРОПА: ЎЗАРО ИШОНЧ МУСТАҲКАМ

21 июнь кунини Ўзбекистон Республикаси билан Европа Иттифоқи ўртасида «Шериклик ва хамкорлик тўғрисида»ги тарихий Битим имзоланганига икки йил тўлади

Бугунги кунда Европа ҳамжамиятининг ҳалқаро ва дунёвий масалаларни ҳал этишда, жаҳонда тинчлик ва барқарорлиқни мустаҳкамлашда муҳим ўрни ва аҳамияти бор. Хозирда Европада 40 га яқин мамлакат бўлиб, уларнинг аксарияти иқтисодий жиҳатдан юсоқ даражага эришган, бий демократик аъналарга эга. Европанинг бир қатор йирик давлатлари ҳалқаро майдонда катта салмоққа ва умумлашган масалалар ечимида ҳал қилувчи овозга эгадирлар. Шундай давлатлардан 15 тасини ўз аъзолигида бириктирган Европа Иттифоқи тузилмаси эса ҳалқаро ўртасидаги тинчлик, демократик тамойиллар устиворлиги, миллатлараро товушлик ва инсон ҳуқуқлари ҳимояси йўлида самарали фаолият олиб бормоқда.

Шу уринда қайд этиб ўтиш жоизки, Ўзбекистоннинг Европа ҳамжамияти билан йўлга қўйган алоқалари самарали ривожланмоқда. Аввало, бу алоқалар кўна эканлигини, тарих тупроғига чуқур ялдиш отанлигини таъкидлаш лозим. Бунинг исботи учун улғур боомиз Соҳибқирон Амир Темури билан Англия ва Франция қироллари ўртасидаги ёзишмаларни эслаш қиёф. Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигига эришган, ҳалқаро ҳуқуқнинг тенг ҳуқуқли субъекти сифатида жаҳон майдонига чиқди. Ҳалқаро ташкилотларга аъзо бўлиб кириш Ўзбекистонга ўзининг ташки сийбатини мустақил равишда ўтказиш, жаҳон ҳамжамиятига киришининг ўз йўлларини ишлаб чиқиш имконини берди.

Ўзбекистон билан Европа Иттифоқи ўртасидаги хамкорлик алоқалари 1996 йилда янги босқичларга кўтарилди. 1996 йилнинг 21 июнида Европа Иттифоқи билан Ўзбекистон Республикаси ўртасида «Шериклик ва хамкорлик тўғрисида»ги Битим имзоланган эди. Мазкур Битим ўзаро муносабатларнинг мудофаа ва хавфсизликдан ташқари деярли барча томонларини қамраб оладиган турли соҳаларда хамкорлик қилиш имкониятини таъминлади.

Ўзбекистон билан Европа Иттифоқи ўртасидаги Шериклик ва хамкорлик тўғрисидаги Битим имзоланган вақтдан бери утган мулдат ичида мазкур ҳуқуқий ҳужжат Европанинг утга мамлакатни томонидан ратификация қилинди. 1996 йилнинг иккинчи ярми ва 1997 йил давомида Битим Австрия, Греция, Дания, Ирландия, Испания, Финляндия, Италия, Швеция, Буюк Британия парламентлари томонидан ратификация қилинди. Яқинда, июнь ойининг биринчи ярмида эса Ўзбекистон ва Европа Иттифоқи ўртасидаги Битимни Германия парламенти ҳам тасдиқдан ўтказди.

Шу йилнинг апрель ойида Ўзбекистонга Бельгия Қироллиги Бош вазири Жан-Люк Дехане расмий ташриф буорган эди. Ўзбекистон ва Бельгия ўртасидаги музокаралар чоғида жаноб Дехане Шериклик ва хамкорлик тўғрисидаги Битим Бельгия томонидан ҳам яқин кунлар ичида ратификация қилинишини айтди.

Мазкур баёнот Бельгия тарафидан бўлганидек, бутун Европа ҳамжамияти томонидан Ўзбекистонга ишонч ҳисси билан қаралаётганидан

нишондир. Давлатлараро муносабатларда аввало, савдо-иқтисодий хамкорлик устивор аҳамият касб этади. Ўзбекистон Президенти Ислоҳ Каримовнинг иқтисодий интеграция масаласини бошқа-ҳар қандай масаладан устун қўйиши ҳам шундан дандир. Биргина Бельгия микёсида оладиган бўлса, ушбу мамлакатнинг Ўзбекистон иқтисодиётига сарфлаган сармояларни 400 миллион АҚШ долларини ташкил этган. Европа Иттифоқи аъзо бўлган бошқа давлатларнинг ҳам Ўзбекистон билан иқтисодий ва молиявий хамкорлиги самарали ривожланмоқда. Европа ҳамжамияти Ўзбекистон билан ўзаро манфаатли ва тенг ҳуқуқий хамкорлиқни тобора қучайтириб бориш тарафдоридир. Муносабатларнинг янада кенгайишида эса Ўзбекистон ва Европа Иттифоқи ўртасида имзоланган Битимнинг қучга кириши муҳим аҳамият касб этади. Мазкур ҳужжат қучга кириши учун эса Европа Иттифоқи аъзо барча мамлакатлар томонидан ратификация қилиниши лозим. Бугунга қадар ҳужжатни Европа Иттифонининг ўн давлати тасдиқдан ўтказган экан, уни ҳамжамиятининг биринчи ярмида эса Ўзбекистон билан ҳамкорлик қилиниши айтиди.

Мазкур баёнот Бельгия тарафидан бўлганидек, бутун Европа ҳамжамияти томонидан Ўзбекистонга ишонч ҳисси билан қаралаётганидан

Хайрулло НУРИДИНОВ, шарҳловчи

21 июнь — тиббиёт ходимлари кун

ИККИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

Анджон вилояти соғлиқни сақлаш ходимлари касабга уюшмаси кўмитаси қатор туманларда ўз вақтида иш ҳақи ва нафақаларини берилмаслиги сабабларини чуқур ўрганиб, тахлил қилди, керакли турмуш шартлари мурожаат этилди ва талабчан бўлди. Натيجида бу борада ижобий натижаларга эришилди. Виллоят кўмитаси 1272 ночор оилаларга моддий ёрдам кўрсатди.

Қашқадарё вилоят кўмитаси бу борада ўзига хос тажрибага эга. Ижтимоий ҳимоя мақсадида «Камолот», жамғармаси, хотин-қизлар кўмитаси, «Маҳалла» хайрия жамғармаси билан ҳамкорликда муҳтож ва кам таъминланган оилалар рўйхати тузилди, уларга моддий ёрдам кўрсатиш давом этмоқда. Мазкур вилоят кўмитасида тиббиёт ходимлари соғлиқни сақлаш борасида кўп ишлар қилинмоқда. Соғлиқни сақлаш тизимида ишловчи ходимлар ва улар оила аъзолари учун бепул тиббий хизмат кўрсатиш борасида қатор тадбирлар белги-ланган.

Сурхондарё вилоят кўмитасида кейинги вақтларда ўн бешдан ортиқ шифохоналар маъмурияти томонидан ходимларга иш ҳақини белгилаш ва мuddатда бериш масаласи ўрганиб чиқилди. Иш ҳақи нотўғри белгиланган муассасаларда ходимларнинг иш ҳақлари ундириб берилди. Ижтимоий ҳимоялаш йўналишидаги ишларимиздан бири, тиббиёт ходимларини иш билан таъминлашдир. Айрим шифохоналарда штатлар қисқартирилши муносабати билан ишсиз қолиш ҳақида ҳам йўқ эмас. Шунинг учун соғлиқни сақлаш муассасаларидаги касабга уюшма ташкилотлари ишдан бўшатиладиган ходимлар учун иш жойларини таъйинлаш билан жиждий шуғулланмоқдалар. Соғлиқни сақлаш соҳасида кейинги вақтларда амбулатория тизими, кундузги стационарлар ташкил этилмоқда. Ишдан бўшганларнинг маълум қисми шу янги йўналишга жалб этилмоқда.

беш фоиз микдорда ҳамма жойда маблаг ажратиши кўзда тутиш эътилади. Гарнанд бу бандлар оддийгина ёзилган бўлсада, улар катта меҳнат, изланиш, меҳнатқашлар манфаати йўлида қуралишни талаб этади. Соғлиқни сақлаш муассасалари ходимларига иш ҳақини ўз вақтида тўлаш масаласида кўп куч сарflanмоқда. Битим ва жамоа шартномаларининг бажарилиши ихроси устидан назорат ўрнатилган. Маълум мuddатларда битим ва жамоа шартномаларининг бажарилишининг бориши юзасидан раҳбарларнинг ҳисоботлари тинглаб берилмоқда.

Шубҳасиз, ютуқлар яхши ва ўзимизники. Лекин, байрам бўлса ҳам айрим камчиликлар ҳақида ҳам тўхталиб ўтмоқчиман. Меҳнат шариоити ҳавфсизлигини таъминлаш ижтимоий ҳимоянинг асосий масалаларидан биридир. Соғлиқни сақлаш қатор муассасаларида жамоа шартномаларида кўзда тутилган меҳнатни муҳофаза қилишга ажратилган маблагларни қисқартириш ҳоллари учрамоқда.

Вилоят соғлиқни сақлаш бўлимида техника ҳавфсизлиги муҳандиси лавозимлари кўпгина жойларда қисқартирилган ёки муносиб кишилар зиммасига юклатилмаган.

Бу каби воқеалар туфайли соғлиқни сақлаш тизимида ишлаб чиқариш технологик интизом даражасида пасаймоқда. Мансабдор шахсларнинг меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича ўқитиш ва аттестациядан ўтказиш масалаларига талаб даражасида ёндашмайпти. Турки хозир моддий-молиявий шариот қийин. Лекин, истак бор ва масъулият хис қилинган жойларда бу ишлар имкон даражасида йўлга қўйилмоқда. Бизнингча бу борада ўз берган камчиликларни тезроқ бартараф этиш керак. Жамоа шартномалари тўла ижро этилмоқчи керак. Бу муҳим ҳужжат ўхша курсинга эмас, ижро учун, меҳнатқашлар манфаати учун бизмат қилмоғи лозим.

КАРРА

лаш тизимида ишлаб чиқариш технологик интизом даражасида пасаймоқда. Мансабдор шахсларнинг меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича ўқитиш ва аттестациядан ўтказиш масалаларига талаб даражасида ёндашмайпти. Турки хозир моддий-молиявий шариот қийин. Лекин, истак бор ва масъулият хис қилинган жойларда бу ишлар имкон даражасида йўлга қўйилмоқда. Бизнингча бу борада ўз берган камчиликларни тезроқ бартараф этиш керак. Жамоа шартномалари тўла ижро этилмоқчи керак. Бу муҳим ҳужжат ўхша курсинга эмас, ижро учун, меҳнатқашлар манфаати учун бизмат қилмоғи лозим.

Дам олишни ташкил этиш юзасидан олиб бориладиган тадбирлар ҳақида ҳам гапириб берсангиз?

- Ҳозирда меҳнатқашлар ва улар оила аъзолари ҳордигини ташкил этиш ва соғломлаш-

Клара опа, ушбу шифохона ҳақида тўхталиб ўтсангиз?

- Бу маскан 1966 йилда ишга туширилган. Ана ўшандан бери шу ерда ишлайман. Шифохонамизда 7 та бўлим мавжуд бўлиб, шифохона Урта Осиёда ягона кўз касалликлари мактаби ҳисобланади. Ҳозиргача қардош давлатлар учун юзлаб кўз шифокорлари тайёрлаб берилди.

Утан йили шифохонага 68834 та бемор қабул қилиниб, (шулардан 6253 киши қишлоқлардан), 54182 бемор шу ёрнинг ўзидан келиб даволаниб кетишди.

Кўз инсоннинг иккинчи юраги десак, янглиш-ўқитиш. Кўз ниятда ноки азбо бўлгани учун ҳам бу соҳа кишиларнинг иши жуда машаққатли ва қолверса ўта эҳтиёткорлик талаб этади. Ана шунинг учун ҳам бизнинг шифохонада малакали, ўз соҳасини пухта биладиган мутахассисларгина ишлашади.

Мутахассис - ходимларингизга яратилган шариотлар қандай?

- Албатта, қаерда шариот яхши бўлса ўша ерда иш унуми ҳам, ютуқлар ҳам бўлади. Ходимлар ишлайдиган хоналар таъмирланган. Дори-дармон, керакли асбоб-ускуналарни ҳам вақтида етказиб беришга ҳаракат қиламан. Шифокорларимиз ўз малакаларини, билимларини оширишлари учун чет элларга - Америка, Германия давлатлари, Россиянинг

Екатеренбург, Москва, Уфа шаҳарларида 2-3 хафталик ўқишга бориб келишади. Албатта, уларнинг бориб келиш харажатларини қоллаш учун ҳомий топамиз. Маълумки, бу иш осон бўлмади.

Изланиш бўлган жойда албатта янглик бўлади, шундай эмасми?

- Янгликлар ҳақида га-

миз ҳам бошқаларнинг иш тажрибаларини ўрганадилар.

1997 йил сентябр ойида О. Тошмухаммедов, Б. Калонжоевалар Екатеринбургда тўр парда кўчиши паталогияси бўйича операция қилишни ўрганиб, тажриба орттириб қайтишди. Бундан ташқари шифокорларимиздан бир неча ки-

пул сарflanаркан. Сизларда бу муаммолар қандай ҳал этилган?

- Бу ерга келган бемор фақатгина овқат пулини тўлайди. Дори-дармон, операциялар ҳаммаси текин. Фақатгина бизларда қачонки беморнинг умумий касалликлари билан яъни ошқозони, жигари орғиб кўзига асорат берган бўлса,

- Шодиев Иброҳимман, — дейди бир бемор. — Бухорининг Жондор туманидан келдим. «Сизга бу ерда қандай хизмат кўрсатишяпти», деган саволнингизга ҳеч иккиланмасдан яхши деб жавоб бермоқчиман. Утан куну келган бўлсам, кеча операция қилишди, бугун мана кўрғанингиздек, бемалол ўрниндан туриб юрибман. Кўзимнинг тўр пардаси йиртилган экан. Биз бу ерга келишдан олдин қаражатларини уйлаб қатта тайёргарлик қилиб келувдик. Келган кунимиз шифокор қабулига кириб қандай дорилар керак, операцияга десак, «Фақат овқат пулини тўласангиз бўлди, қолган ҳаммаси бизнинг бўйинимизда» дейишди.

Иброҳим ака назаримда бу ерда шифо топаётган бўлса беморларнинг кўнглидаги гапларни айтиш, ҳаммаси. Шифохонадан руҳимиз энгил тортиб чиқидик. Одамлардаги самимий илтиқатни, энг асосийси эшитганларимиз кўрганларимиздан кейин рост бўлиб чиққанидан кўнглимиз таскин топди.

Б. СУЛТОНОВА
Ф. ГОЙИБОВ

КЎЗ — ИККИНЧИ ЮРАК

— дейди Республикада ягона ҳисобланган Тошкентдаги кўз касалликлари шифохонаси бош шифокори Клара Валиева

пирадиган бўлсам, бундан йил муқаддам Марказий Осиёда ягона бўлим ҳисобланган лазер жарроҳлик бўлими ташкил қилинди. Бу бўлимда энг мураккаб - қорачиқни кенгайтириш операцияси қилинади. Ҳозирги пайтда бир кунда 6-8 бемор операция қилинмоқда. Очиғини айтишим керак, бу бўлимда ишлаётган шифокорларимиз Умид Файзиёва, Дибра Юсупова эркаклар бажариши керак бўлган ишларни маҳорат билан уйдлашмоқда.

Утан йили Жиззахга, Сирдарёга малакали шифокорлар жўнатилиб, у ердаги жарроҳларга ҳозирги замон операцияларини ўргатиб келишди. Кези келганда бизнинг дўхтирлари-

ши АҚШнинг Огайо штатида Америка тиббиёт академиясининг тақлиғида биноан Колумбия шаҳрининг Университетига болириши ва назарий, амалий жиҳатдан ҳозирги замон АҚШ офталмохирургияси билан танишишди. Бу сарфарнинг натижаси ўлароқ АҚШ кўз шифокорлари билан қўшма корхона асосида ишлаш режалаштирилган. Яқин кунларда касалхонамиз базасида Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш вазирлигига қарашли Урта Осиё офталмологларнинг ўқув маркази ташкил қилинади.

Ҳозирги пайтда дори-дармон масаласи анча мураккаб, эшитишимизча, ҳатто оддийгина операциялар учун катта

биз уларнинг кўзини даволаш билан бирга бошқа касалликларини даволаб чиқариб юбориш учун ошқозон, жигар ва бошқа касалликлари учун дориларга буюртма берамиз. Ундан ташқари сунъий гавхар бизда ишлаб чиқилмаслигини, уни чет эллардан олиб келинишини ҳисобга олган ҳолда бемор гавхар учун пул тўлаётди...

Бош шифокор мени бўлимлар иши билан таништирдилар.

- Бизнинг ишимиз худди сапёрларнинг ишига ўхшайди, — дейди умумий даволаш ва жарроҳлик бўлими бошлиғи Оммонжон ака Убайдуллаев. Сапёрлар озгина каттис харақат қилишса миана портлаши юз берганидек, биз ҳам опе-

ТАНТАНА ҲОРДИГИ БИЛАН

Бу кун Тошкент вилоятидаги Янгийўл тиббиёт коллежиди ҳар қачонгидан ҳам гажум бўлди. Колледж тиббиётчилар байрамига тайёргарлик юзасидан шодиена безанган. Икки чети куюк дарактор ва сув секирилган йўлдан ўтиб борамиз. Иккинчи қаватдаги шинам катта зал вилоятдан келган вакиллар билан тўлган. Ҳаммамнинг чехрасида хурсандчилик руҳи сезилиб турибди.

Вилоят тиббиёт ходимларини Ўзбекистон касабга уюшмалари Федерацияси кенгаши раисининг ўринбосари, республика Соғлиқни сақлаш ходимлари кўмитасининг раиси О.А. Мухиддинова, сўнг Тошкент вилояти соғлиқни сақлаш ходимлари касабга уюшмаси вилоят кўмитасининг раиси М.М. Муллошова табриқландилар.

Колледжини бу йил бир гуруҳ ҳамширалар тугатмоқдалар. Уқув юрти директори Эргаш Умузоқов саҳнада ўқишда ва жамоат ишларида намуна кўрсатган талабаларга фахрий ёриқлар топширади. Тиббиёт кўни муносабати билан тадбирлар давом этади.

Тошкент вилояти соғлиқни сақлаш ходимлари касабга уюшмаси кўмитасида ҳар йили тиббиётчилар байрами тантаналарини ўтказиш анъанаси айрилиб қолган. Бу йил эса тадбирлар яна янги шакл ва мазмунда ўтказилмоқда. Янги анъаналар пайдо бўлди.

Вилоят касабга уюшмаси кўмитаси 1998 йил бошида тиббиёт ходимлари кўнига бағишлаб тиббиёт ходимлари халқ ижодиёти I кўрик танловини ўтказишга қарор қилди. Яқунловчи яъни финал концерти байрам кўни ўтказилиши лозим эди. Ниҳоятда ўша илқаб бўлиб қўйилган кун ҳам етиб келди.

Концертни Юқори Чирчиқ туманидаги Марказий поликлиника катта ҳамшираси Мадина Саъдуллаева «Коммла киз» рақси билан бошлаб беради. Унинг маҳорати ила энгил харақатлари кетма-кет олқишларга сазовор бўлди.

«Коммла киз» рақси билан бошлаб беради. Унинг маҳорати ила энгил харақатлари кетма-кет олқишларга сазовор бўлди.

Ракс куйга қўшилиб кетди. Тиббиёт коллежидининг талабаси, хушовоз хонанда Фазлиддин Уроловни Янгийўлда кўпчилик танийди. Кўп тадбирларда фаол қатнашди. Бу гал у «18 ёшга кирган киз» ашуласини маҳорат билан ижро этди. Курсдошлари ва билим юрти талабалари уни қарсақлар билан қўллаб - қувватлаб туришди.

Ўзбекистон қийин эрийдиган ва қаттиқ қотишмалли металллар комби-

Тиббиёт коллежиди

натти юкклиникаси ҳамширалари Умриниси Зарипова, Мухайи Эрназарова, Феруза Маҳкамвалар аjoyиб интермедияларни ижро этиб корхонада «машур» бўлиб кетишган. Бу гал маҳоратларини кенг томошабинларга ҳавола этишди. Ичкиликка қарши курашга хизмат қилувчи «Армон» инсценировкаси кўпчиликда чуқур таассурот қолдирди.

Охангаронлик ҳамшира Санобар Абдурашулова каниш қилганда байрам тантанасига йиғилганлар жонқулоқ бўлиб, нафас олмай тингладилар. Ашула тугагач бутун зални қарсақлар босиб кетди.

Янгийўл тиббиётчилар коллежиди талабаси дутор чертиб «Дуторми» кўшигини ширали ва тасвирчан ижро этади.

«Учрашув» ҳажвий интермедияси узоқ вақтгача томошабинлар хотирасида қолса керак. Оққўрғонлик ҳамширалар Фариди Абдуқатаева ва Гулбаҳор Юнусовалар кўвнок ҳажвий интермедияни шундай ўринлатиб ижро этдилар-ки, залда «булар ҳамшира эмас артистлардир» де-

ган гаплар ҳам чалиниб қолганлиги беҳиз эмас.

Шу кун бири-бирдан чиройли, куй ва қўшқилар янгради, рақслар, интермедияларга уланиб кетди. Йиғилганлар байрам табриқларидан сўнг мазза қилиб ҳамкасблари ижросида концерт томоша қилдилар. Ниҳоят кўрик-танловга жюрининг баҳолари эълон қилинади. Мазкур танловнинг энг юқори мукофоти Гран при охангаронлик Санобар Абдурашуловага топширилади. Вокзал жанрида биринчи соврин «Эй нозанин» кўшигини маҳорат билан ижро этган ангрлик ҳамшира Барно Хамтоева насиб этди.

«Учрашув» ҳажвий интермедиясини койилмак қилиб ижро этишган оққўрғонлик аjoyиб ҳаваскор ҳамширалар «Юқори санбат намунаси учун» совринининг эгаси бўлидилар.

Кўрик-конкурсда ўз маҳоратларини кўрсата олган тиббиёт ходимларига турли қимматбаҳо совғалар топширилди.

Кўрик-конкурс танлови, дейди Тошкент вилояти соғлиқни сақлаш ходимлари касабга уюшмаси кўмитасининг раиси Мавлада Мухамедовна Йўлдошева, — дастлаб соғлиқни сақлаш муассасаларининг ўзида, сўнг туман ва шаҳарларда ўтказилди. Ҳойилар финалгач маҳоратларини намойиш этидилар, шаҳар ёки туманларнинг обуэътибори учун курашдилар.

Шуни таъкидлаб айтиш керакики, вилоятда тиббиёт ходимлари кўни арақасида ўтказилган бундай тадбир ниҳоятда мазмунли ва қизиқарли ўтди. Уни ташкил этишда Тошкент вилояти касабга уюшмалари хузуридаги уюшмаларро маданий маркази яқиндан ёрдам берди.

Булар ПУЛАТОВ.

Анджон Давлат тиббиёт олийгоҳи клиник шифохонасида ҳар йили қўллаб беморлар ўз соғлигини тиклаб меҳнат жамоаларига қайтмоқдалар. Бунда шифохона 4-терапия бўлими врачларининг хизматлари катта. Ички касалликлар бўлимига Зоя Калининна раҳбарлик қилади. Бўлимда 80 ўрин бўлиб, 15 юқори малакали врач меҳнат қилади. Ундан ташқари бўлимда умумий амалиёт врачларини тайёрлаш кафедрасида профессор Зухритдин Салоҳиддинов бошлиқлигида врачлар гуруҳи иш олиб бормоқда. Талабаларга барча шариотлар муҳайи этилган.

Суратларда: Анджон Давлат тиббиёт олийгоҳи шифокорлари Зоя Калининна ва профессор Зухритдин Салоҳиддиновлар даволашнинг янги йўллари хуsusида суҳбатлашмоқда.

Анджон шаҳар 2-болалар шифохонаси врачси О. Қажҳорова (чапда) бемор соғлигини текширмоқда.

Тўраҳон ҒАФУРОВ олган суратлар.

Ўзбекистон касабга уюшмалари мукофоти лауреатлари ҳақида ҳикоялар

САНЪАТГА ОШНО ШИФОКОРЛАР

Эзуғликка интилган, бегубор қалби инсонлар бир умр кўчиқни, санъатни ўзларига ошно деб биладилар. Одамлар қалбини тушунайдиган, оғир дамларда хаста кўнглиларга маддакор бўлиш, одамлар кайфиятини кўтариш учун беминнат хизмат қилиш қўлидан келмайдиган кишидан шифокор, на санъаткор чиқмайди. Шу бис, тиббиёт ходимлари наҳот истаб келган беморни тиббда шифо топиб, очик чехра билан оила аъзолари, қадрдонлари хузурига ошиқиниши кўзатар эканлар, бемхтиёр оғизларидан қўшиқ тўшамади.

Самарқанд тумани маркази шифохонаси ходимлари эл соғлиғи йўлида фидойиллик кўрсатиб келишяпти. Улар нафақат касб маҳоратини ошириш, балки, санъатни ривожлантириш, фақат доридармон билан эмас, балки, ўзларининг мунотоз куй ва кўнгли билан ҳам одамлар қалбига йўл топиш учун изланмоқдалар.

«Шифокор» репертуаридан ўзбек, тожик, озарбайжон, хинд ва бошқа халқларнинг куй-қўшиқлари, жозибали рақслари ўрин олган. Улар тез-тез касалхоналарда, туман хўжаликлари ва корхоналарда, харбий қисмларда бўлиб ўз санъатларини намоиш этишяпти.

Эл назарига тушган даста туман, вилоят, республика микёсида ўтказиладиган кўрик-танловларда ҳам иштирок эта бошлади.

Утан йили «Шифокор» жамоаси вилоят касабга уюшмалари Кенгаши ва вилоят тармоқ касабга уюшма кўмитаси томонидан ташкил этилган буюк бобомиз, соҳибқирон Амир Темури таваллудини 660 йиллиги ҳамда «Инсон манфаатлари» йилга бағишлаб ўтказилган кўрик-танловларда фаол қатнашиб фахрли I ўринини олиш бахтига муяссар бўлишди.

«Шифокор» дастасининг иштирокчилари Тамара ва Санам Ғафуровалар вилоят микёсида ўтказилган «Ҳамшира» кўрик-танловининг голибларидир.

Туман шифокорларининг бир неча йилдан бўён кўрик-танловларда голиблик қилиб келишяптиганининг «сири» ҳам санбат билан ошно бўлганликлариди бўлса, ажаб-мас!

Истеъодли ҳамшира М. Раҳमतова қаламига мансуб «Дод урушининг дастидан» саҳна асарини афшон уруши харақатлари ҳақида ҳикоя қилади. Перса шифокор-санъаткорлар томонидан санхалаштирилди ва муҳлислар олқишга сазовор бўлди.

Бугунги кунда «Шифокор» дастасига Нейматажон Раҳматов раҳбарлик қилаётти. Даста санъаткорлари доимо изланишда.

Ўзбекистон касабга уюшмалари мукофоти лауреати учун ўтказилган танловда «Шифо-

ПОСЪОНЛАР

Яқинда бўлиб ўтган Марказий кўмита пленумида студент-ёшлар билан ишлаш масаласи кўйилди. Шу муносабат билан қарорлар тайёрлаш, уларни ижтимоий-иқтисодий ҳимоялаш, чуқур ўрганилди ва тегишли қарор қабул қилинди.

Марказий кўмита пленумлари, раёсатида кун тартибига тиббиёт ходимларини ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий ҳимоялаш масалалари кўйилмоқда. Қабул қилинган қарорларнинг ижросини таъминлаш эса асосий мақсадиди бўлмоқда.

Битим, жамоа шартномалари ва унинг ижроси ҳақида нима дея оласиз?

- Республикада кучли ижтимоий сийосатни амалга оширишда битим ва жамоа шартномалари муҳим ўрин тутди. Шунинг учун ҳам кейинги йилларда битим ва жамоа шартномаларини тузиш ва унинг ижросини таъминлашга эътибор кўнайиб бормоқда.

Бу йил ҳам соғлиқни сақлаш вазирлиғи билан битим тузганмиз. Унда ходимларнинг турмуш даражаси пасайишининг олдини олиш, ижтимоий-иқтисодий қафолатларини таъминлаш, уларнинг қонуний ҳуқуқлари ва манфаатларини ҳимоя қилиш, меҳнатқашлар ва улар оила аъзоларини соғломлаштириш, дам олишларини ташкил этиш, кам таъминланган ва кўп болали оилаларни моддий қўллаб-қувватлаш ва бошқа муҳим масалалар киритилган.

Битимнинг биринчи бандида «1998 йилда соғлиқни сақлашга 1997 йилга режалаштирилган даражадан кам бўлмаган микдорда бюджетдан маблаг ажратишга эришиш. Ушбу маблаг ҳажмининг иқтисодиётнинг яқинлашадиган қараб изчиллик билан ошириб бориш» деб ёзилган. Бу қисқа сатрларда катта маъно бор. Бу борада анча уринишлар қилинапти. Худди шу бўлимда соғлиқни сақлаш ходимларининг ўртача иш ҳақини санаотдаги ходимларнинг ўртача иш ҳақига босқичма-босқич яқинлашишини амалга ошириш, моддий рағбатлантиришнинг махсус жамғармасини ташкил этиш учун меҳнатга ҳақ тўлаш жамғармасига ўн

тириш мавсуми айна паллага кирган. Бу йил болаларни ёзги соғломлаштириш оромгоҳларида беш минг нафардан зиёд ўғил-қиз табиат кўйидаги гузал оромгоҳларда мазза қилиб хордик чиқаришди. Меҳнатқашлар ва улар оила аъзоларини соғломлаштириш йўлида бир мунча ишлар қилинмоқда. Соғломлантиришга муҳтож касабга уюшма аъзоларига санаторийлар, дам олиш уйларига йўланмалар ажратилмоқда.

Анджон вилоят кўмитасида ўтган йили 200 нафардан кўп киши санаторийларда соғломлантирилди, 250 га яқин ходим дам олиш уйларида хордик чиқарди. Соғлиғига қараб бир неча юз кишига парhez таом учун йўланмалар берилди.

Қорақалпоғистон республикасида ҳам бу масалага эътибор кўчатирилмоқда. Санаторий-курортлар, санаторий-профилакторийларга кўпроқ йўланмалар ажратилмоқда. Ҳар йили «Орол болалари» жамғармаси орқали ўғил-қизлар Тошкент вилоятидаги энг хушманзара оромгоҳларга юборилмоқда.

Тошкент шаҳар соғлиқни сақлаш ходимлари касабга уюшмаси кўмитасида тиббиёт ходимларини соғломлаштириш юзасидан турли илгор тажрибаларни қўллаш анъанаси айрилиб қолган. Навоий вилоятида санаторий, профилакторийлар, болаларни соғломлантириш оромгоҳлари йўланмалари учун бир йилга салкам ярим миллион сўм ажратилди. Умуман тиббиёт ходимларини соғломлантириш, дам олишларини ташкил этиш юзасидан қатор чора-тадбирлар қўриллапти.

«Оила йили» муносабати билан ҳам тадбирлар тузиб амалга оширилди. Деярлик қайси соғлиқни сақлаш муассасалари касабга уюшма ташкилотига борманг бундай тадбирнинг гувоҳи бўласиз.

Тиббиёт ходимлари Марказий кўмитаси спорт-соғломлаштириш ишларида ҳам эътиборни кўчатирилмоқда. Турли мусобақалар ташкил этиляпти. Яқинда Самарқанд шаҳрида бўлиб ўтган «Универсиада-98» да ҳам тиббиётчилар фаол қатнашдилар. Тошкент, Фаргона, Анджон командалари вакиллари совринли ўринларни эгаллашга муваффақ бўлидилар.

Соғлиқ инсонга берилган буюк неъматлар ибиди энг улук, тенгсиз-убеҳодидир. Афсус, бунча ҳамма-ҳимоси яхшигина англаб, била туриб эътиборсизлик қилишишми, бепарво хатто лоқайдларча муносабатда бўлишишми хом сўт эмган банди эканлигинингиздан далолат беради.

Инсон организмиди нечоғлик мураккаб тузилганлиги билан бир қаторда унчамунча қаршилик, емирилиш ва эиён-захматга чидамли ҳамда мустаҳкамдир. Аммо унутмаслик

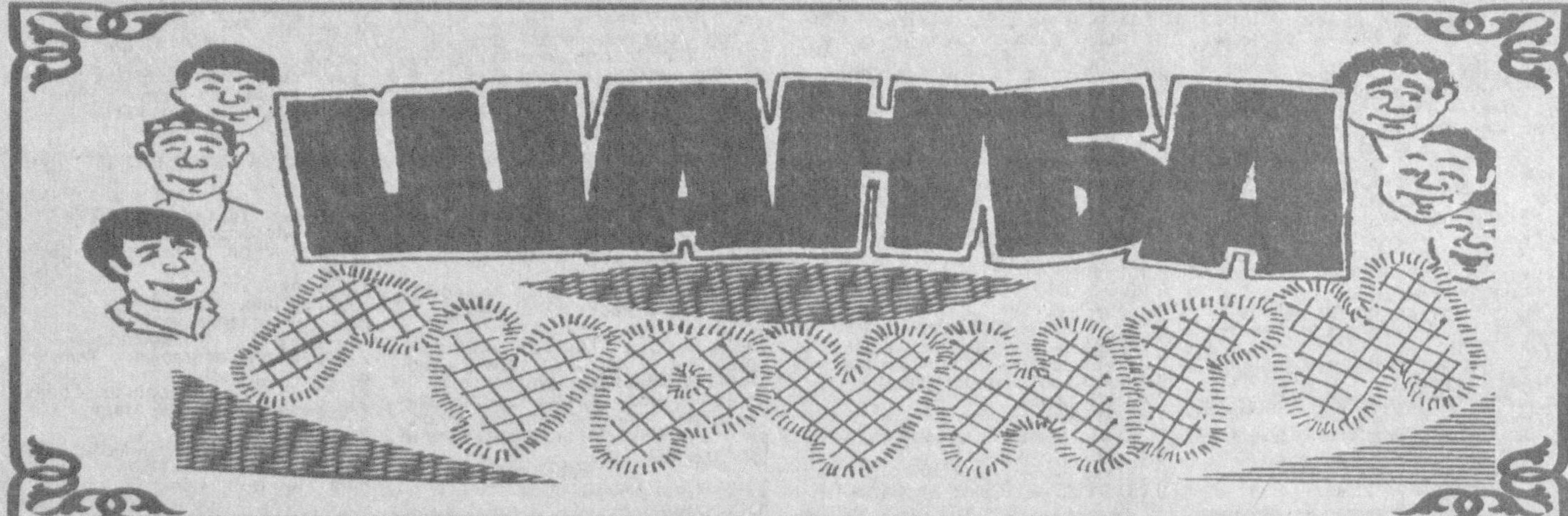
Хар тўғрида бир шингил

ДОРИ МЕЪЁРИДА БЎЛГАНИ ЯХШИ

Америкаликлар ўз соғликлари ҳақида жуда қайғуришади. Дўхтирларнинг қабулида тез-тез бўлиб туришади. Ўз навбатида шифокорлар уларга кўпбал доридорларни қабул қилишларини уқтиришади. Бироқ бу дориларнинг ҳаммаси ҳам соғлиқни мустаҳкамлаш учун хизмат қилавермас экан. Америка медицина ассоциациясининг журнали ўтказилган тадқиқотлар натижасини эълон қилди. Унга кўра ҳар йили қарийб икки миллионга яқин америкаликлар қабул қилган дорилари кўзгатган зарарли оқибатларни бошларидан кечирар эканлар. 100 мингдан ошдиқ одам эса ундан ҳалок бўлмоқда экан. Врачлар беморларга ёзиб бераётган дориларини яхши билишармикан? Беморлар бу ҳақда афсуски жуда вақт ўтганда кейин буну пайқашар эканлар.

ЧЎККАН КЕМА МУАММОСИ

Кимматбаҳо юклар ортилган кемаларнинг денгиз ва океанларга фарқ бўлиши сув остида бойлик изловчиларнинг ўлжасига айланади. Шу йилнинг апрелида Кариб денгизининг Гандурасга қарашли ҳудудидида 1606 йили чўкиб кетган ичига бир миллиард долларлик олтин, қумуш ортилган Испанияга қарашли «Сан-Роке» елканли кемаси топилди. Сув остига чўккан ушбу кемани қаердалиги Ернинг сунъий йўлдоши орқали олинган ахборотларнинг таҳлил қилиниши асосида белгиланган. Бу ҳақда хабар тарқалгандан кейин чет эллик ишбилармонлар кемани сув тубидан олиб чиқишга доир ўз хизматларини (лойиҳаларини) таклиф қилмоқдалар. Аммо Гандурасда қабул қилинган қонун бунга монелик қилади. Қонунга кўра ўз территориясидаги ер усти ва сув остидаги нарсалар мамлакатнинг миллий бойлиги ҳисобланади, шунга кўра чўккан кемаларни ҳам давлат ўзи олиб чиқиши лозим. Бироқ ҳозир кемани олиб чиқадиган зарур техника, қолаверса унга сарфланадиган маблағ ҳам йўқ. Мамлакат олдида ё кемани чиқариб олиши учун хорижликларни таклифини қабул қилиш ва ёки етарли маблағ йиғилгунча кутиб туриш муаммоси кўндаланг бўлиб турибди.

Командировкага тез-тез чиқадиган одатимиз эмасми, йўлга ичхам деб жинси излаб, арининг уясидай тўзгичан бозор атрофида аланг-жалаң қарайман. Тўсатдан, десантчилар кийимига ўхшаш шим сотиб турган, курсодшим Мойлибойни кўриб, жойимда қоққан қозикдай қимирламай қолдим.

- Мойлибой, - дедим салом-алиқдан сўнг, Ақтубада қора, думалоқ болаларни ўқитиб юрибсанми? - десам, бу ерда экансан-да!

- Дипломни сандикнинг тагига ташлаб кўйганимизга эҳ хей қанча бўлди. «Ванерка» эмас-«Ванерка». Бу дегани-жинсининг қайнатилган хили. Ҳозир мавсум вақти, минг танга.

- Вой, бўй, ҳозир жинсининг мана мен дегани беш юз тангадан ошмайди, шекилли. Нима, қозонда биқ-биқ этказиб қайнатилганларинг учун шунча кўп сўрайсизларми, уялмай-нетмай.

- Какиш, ўзинг қизиқ экансан, - деди Мойлибой қафтини ёйиб, биласанми, бу кооператив. Майли, яхши-ёмон беш йил бирга ўқитганимиз ҳурмати, сенга 900 танга.

- Мойлибой, шу шимни излаб тополмаганим-

га бир ҳафта бўлди, оёқданам қолдим. Биттасини сот, барака тоғтур.

- Уни нима қиласан, у модадан қолган-ку менимча, «варенка» олганинг яхши.

- «Ванерка» деганинг нима бало, яна.

- Замондош, кечирасан-у, ўзинг ҳаётдан орқада қолсан. «Ванерка» эмас-«Ванерка». Бу дегани-жинсининг қайнатилган хили. Ҳозир мавсум вақти, минг танга.

- Вой, бўй, ҳозир жинсининг мана мен дегани беш юз тангадан ошмайди, шекилли. Нима, қозонда биқ-биқ этказиб қайнатилганларинг учун шунча кўп сўрайсизларми, уялмай-нетмай.

- Какиш, ўзинг қизиқ экансан, - деди Мойлибой қафтини ёйиб, биласанми, бу кооператив. Майли, яхши-ёмон беш йил бирга ўқитганимиз ҳурмати, сенга 900 танга.

- Мойлибой, шу шимни излаб тополмаганим-

кирсам, сизга ёлғон, менга чин, курсимиздаги энг сулув қизимизнинг бири Сагила жараклиб нуқул беш тангаларни санаб ўтирибди.

- Ундай бўлса, тез такси ушлангда Калимашни олиб келинг, бизда бир ўрин бор. Маоши 2500 танга. Шундай вақтда бир-биримизга яхшилик қилмасак, қанч ёрдам қиламиз.

- Сагила, гапхўрлигингиз учун раҳмат. Бироқ, Калимаш бу ерга келмас керак-ов. Бошқа бир йўлини топармиз. Сагила билан шовишлик хайрлашиб, ташқарига отилдим.

- Кеп қолинг шашликка, кеп қолинг? Ўзи арзон, озгингизда мазаси қолади, бир донаси атиги 30 танга.

- Таниш товушга ялт қарасам, ўн йил бирга ўқиган овулдошим бўрсиқдай сөмирган Дайрабой шашлик сотиб турибди. Бир зум тўхтадим-да, кўпдан бўён олган қарз ақчасини берман юрган одамдай олди-ортимга қарамай юриб кетдим.

- Сагила сўзини чўзмасдан, шартта тўхтади-да, менга қараб, аста: - Айтингчи, худо кўшган Калимаш нима иш қилапти? - деди ўта маъноли бир сўз

айтишган олдиндан тайёрланган снёк билдириб.

- Уйда ўтирибди, штатлари кискарган, дейишми биланам, Сагила озгиздан гапимни юлиб олиб:

- Ундай бўлса, тез такси ушлангда Калимашни олиб келинг, бизда бир ўрин бор. Маоши 2500 танга. Шундай вақтда бир-биримизга яхшилик қилмасак, қанч ёрдам қиламиз.

- Сагила, гапхўрлигингиз учун раҳмат. Бироқ, Калимаш бу ерга келмас керак-ов. Бошқа бир йўлини топармиз. Сагила билан шовишлик хайрлашиб, ташқарига отилдим.

- Кеп қолинг шашликка, кеп қолинг? Ўзи арзон, озгингизда мазаси қолади, бир донаси атиги 30 танга.

- Таниш товушга ялт қарасам, ўн йил бирга ўқиган овулдошим бўрсиқдай сөмирган Дайрабой шашлик сотиб турибди. Бир зум тўхтадим-да, кўпдан бўён олган қарз ақчасини берман юрган одамдай олди-ортимга қарамай юриб кетдим.

- Сагила сўзини чўзмасдан, шартта тўхтади-да, менга қараб, аста: - Айтингчи, худо кўшган Калимаш нима иш қилапти? - деди ўта маъноли бир сўз

Кўзоқтадан Қирғой Тўлабоев тарқамаси.

Элимизда саховатли кишилар кўп. Зеро халқимиз йиқилганни кўрганида сабри чидмайди, ёрдамга шовилади. Қарши шаҳридаги «Зайни бобо» фирмаси аҳли ҳам кам қувватлилар, боқувчисини йўқотганларга хайруҳсон қилишни доимо диққат эътиборда тутишади.

Суратда: шахар ҳокимлиги вакили Фойсал Баратова фирма совғаларини хушнудлик билан улашмоқда. Нурмамат АЛМУРОДОВ олган сурат.

УЙДА СОВУН БЎЛГАНИ ЯХШИ...

Бувим раҳматлик жуда озода кампир эдилар. «Коратош» маҳалладагилар уларни Тожи буви, олпоқ буви, дейишарди. Кичкинагина хужралари бўлиб, кўчадаги болалар доим «попук» қонфетга қиршарди. Шинамгина уйга кирсангиз, уйдан гул хиди анкирди.

Токчада тахлаб қўйилган сочик, кўл сочик, қўйлақ-лозимлар чиройли, топ-тоза (қўлда дазмолланган) олпоқ бўларди. Тожи бувимлар кўринишлари ҳам оксариканделган, ёқимтой буви бўлганлар. Қўришганимда кучоқларидан чиқким келмасди. Бир ўзлари турсалар ҳам, доимо уйда совун - кир совун бўларди. Уйларига борсам чолларини хотирлаб қолдилар.

- Ҳа, буванг Мақкамбой Оллоҳ раҳмат қилсин:

- Хотин икки урушни кўрдик. Николай давридаги, фашистларнинг урушида яшаб ўтдик, - уйда доимо совун, туз, гугурт турса, қорин оғирмайди, - деб кўп ўқитардилар. Шу, шу болам совунни яхши кўраман, - дердилар.

Зап даврлар бошланди-да. Ҳозирги ўттиз даврида бир одам дехқончилик қилай деса, машина кираси «чакиб» олади. Маҳсулотини сотмай деса, тирикчиликдан қолиб кетади. Полиэ экинларини кишга сакрай деса, пул керак, рўзғорга ун керак, ёг керак ва ҳоказо.

Бошқа биров тикади, бичади, сотади. Тиркичилик. Ҳозир эса ҳамма «Отчоплар»га чопади. Олдамдан ҳам, сотадиган ҳам «Отчоплар»-да. Хей ака, нима дейсиз, пулни толай десангиз «Отчоплар»га борасиз. Йўқотган биродар-

ни ҳам ўша ердан топасиз, ха ака! Олди-сотди билан шуғулланми! Ҳамма гап шунда. Элай олсангиз ападингиз, апаля олмасангиз, ишонхонада қачон маош беради, қачон «Хомий» топилади - деб кутиб сўралган юрарасиз! - дейди бир танишим гўё менга ачингандек.

Мана мендан сўранг, биродар. Уғлим институтга имтихонлардан ўта олмаган эди, хужжатларини қайтиб олдим. Ота-бола ҳозир «Отчоплар»ни гуллатаямиз. Икки минг дона кир совунни сотдик. Арзон олиб, қимматига пуллади, «кўтара савдо»-да. Егангиздан, йўл қирадан ташқари анча-мунча қолади. Қани, айтингчи, ёмонми? Уттан ҳафтада атир совун - «Камей»ми, «Палмблэнд»ми, ўшалардан ҳам яхшигина фойда қолади. Узингиздан қолар гап

йўқ, бензин пулини ҳам шу йўл билан чиқардик. Тиркичилик. Айби йўқ. Тижорат иши ота-буваимиздан қолган мерос. Энди ўғлим билан бир Олма-Ота томонларга автобус билан бориб келмоқчи бўлиб турибман. Тиш ювиш пастаси бор деб эшитдим. «Колгейт»ми, «Айра»ми шулардан «кўтара савдо» олиб келиб, «Отчоплар»да оптом сотамиз. Оламингиз-сотамиз, сотамизуоламингиз. Ана шунча, ака. Сизингиз коп-кўта ўлгингиз бор. Институтга қиради, деб ўтирманг. Биттаси менми? Иккита институтни битирганман... Қишлоқ ҳўжалигидан, тил-адабиётдан дипломим бор, фан кандидатиман.

- Ҳўп, биродар, жуда яхши ишга қўл урибсиз. Албатта оила, бола-чақани боқиб бизнинг вазафи. Лексин ўсиб келаётган авлод, ёшларимиз шу йўлдан каттаверанлар бу ёғи нима бўлади? Инсон фақат ёйиш-ичиш, кийиниш билан эмас-ку! Маънавият ҳам керак-ку! Бўш қонак, теле-

Ўқинг, бу қизиқ

ҲАВО-УЙНИНГ ПОЙ ДЕВОРИ

Бундай уйлар, сиртдан қараганда, номаълум учар жисملарга ўхшайди. Аммо улар «Учадиган ликопчалар» эмас, балки шведияликлар ҳавас билан истиқомат қиладиган ошйёнлардир. Худди шундай бинолар Францияда ҳам қуриляпти. Улар битказилгач, шу йил май ойида Лиссабонда ўтадиган жаҳон кўргазмасида намойиш этилади.

Уй енгил-у, аммо пишшиқ пластиклардан йиғилган бўлиб, ҳақиқий хонадонда бўладиган қулайликларга эга. Ошхона, гўшхона, ҳобхона, сантехника, ҳаттоки ором олиш бурчаги бор. Ҳажми кўндалангига 10 метрдан зиёд, баландлиги 4 метрдан ортиқ, умумий майдони сал кам 50 квадрат метр. Оғирлиги 4,5 тоннача бор. Бўлақларга ажратиб, юк машинаси, кема ёки верталёт билан ташин осон. Уни сув юзасига ҳам, ер устига, жумладан, тоғларга ҳам ўрнатиш мумкин. Узини алоҳида ёки бир нечаси билан қўшиб, меҳмонхона ва кампинглар ўрнида фойдаланса бўлади.

Сувга ўрнатилган ана шундай уйни ичига ҳаво тўлдирилган резина ҳалқа кўтариб туради. Бу ҳақиқатдан ҳам мустаҳкам ва ҳавф-хатарсиздир. Хона мотор кўми билан сувда сузиб юради. Хонаки генератор эса, электр қуввати билан таъминлайди. Ёқилги ва тоза сув уч ойлик эҳтиёжга бемаълот етади. Теварак-атроф муҳитга путур етказмаган ҳолда чиқиндиларни чиритиш ҳам кўзда тутилган. Хуллас, бу уйлар ҳар қим ҳавас қилса, арзиғулик макондир. Фақат битта муаммосини демасангиз, ҳаммаси антиқа-ку! Гап нарҳининг қимматлигида: битта ўй 120 минг долларгача туради. Ҳар ҳолда бу бир мулк эмасми? Мулк, албатта! Ҳаётда мулкдор ҳеч қачон кам бўлган эмас.

Спорт

Футбол ЎЗБЕКИСТОН КУБОГИ: ЧОРАК ФИНАЛЧИЛАР АНИҚЛАНДИ

Республикамиз футбол муҳлисари жаҳон чемпионати билан бир қаторда олий ва биринчи лига чемпионати, Ўзбекистон кубоги ва Тошкентда ўтказилган 8-Осиё чемпионатининг саралаш мусобақаларини ҳам қизиқиш билан кўзатмоқдалар. Мамлакат чемпионатининг пешқадами «Пахтакор» жамоасининг футболчилари биллур соврин уйинларда ҳам муваффақиятли қатнашмоқдалар. Улар шу кунгача 3 ўйин ўтказиб, рақиблари дарвозасига 20 та тўп киритишди ва ўз дарвозаларидан бор-йўғи 3 тўп ўтказиб юбордилар. Чорак финал баҳсларида «Пахтакор»чилар «Сўғдиёна» жамоасини қабул қилдилар. «Пахтакор» футболчилари бу ўйинда шижоат ташаббус билан ўйнаб ўз рақиблари дарвозасига 7 та тўп киритишди. Майдон эгалари савдори Миржалол Қосимов биринчи дақиқадак хисобни очди. Шундан сўнг унинг ўзи 23 ва 64 дақиқаларда икки бор жиззахлик футболчиларни ўйинни майдон марказидан бошлашга мажбур этди. 5 ва 39 дақиқаларда Дилмурод Назаров ҳам 2 бор рақиблари дарвозасини ишғол этди. Андрей Аюков ва Азамат Абдураимовлар ҳам биттадан тўп муаллифи бўдилар. Мусобақанинг 64-дақиқасида Зинур Зиганшин орадаги фарқни қисқартириб, Павел Бугало дарвозасига тўп киритди.

Ўзбекистон кубогининг дастлабки икки босқичида галаба қозонган «Навбахор» футболчилари ҳам Фарғонада «Нефчи» жамоасини билан бўлган мусобақадда муносиб ҳарфилик кўрсата олмадилар. 18-дақиқада Шухрат Мақсудов хисобни очди. Орадан 3 дақиқа ўтгач Анвар Бердиев «Нефчи» жамоаси дарвозасига жавоб тўпини киритди. Шундан сўнг ўйин жилловини майдон эгалари ўз қўлларига олиб яна 2 марта Шухрат Мақсудов, Сергей Лебедев ва Нейматилла Кутубоевлар «Насасф» дарвозасига тўп киритдилар. Бу ўйин 5:1 ҳисобида «Нефчи» жамоаси фойдасига ҳал бўлди.

Наманганда эса «Навбахор» футболчилари «Дўстлик» жамоаси дарвозасига 5 та жавобсиз тўп киритишди. Рашид Гафуров кичи бор, Анвар Солиев, Ёлжон Гамбаров ҳамда Зафар Мусабоевларнинг кўлаб-қувватларини тўп қарамай ўз жамоалари галабасини таъминладилар. «Трактор»-«Бухоро» жамоалари учрашуви 4:3 ҳисобида бухороликлар фойдасига ҳал бўлди.

8-ОСИЁ ЧЕМПИОНАТИ ОЛДИДАН

Ўсиётлар ўртасида 8-Осиё чемпионатининг 6-гурӯҳида иштирок этаётган жамоалар пойтахтимизда саралаш баҳсларини ўтказмоқдалар. Маълумки, ушбу гурӯҳда гўлиб чиққан жамоа Катар давлатларида ўтказилган финал мусобақаларига йўлланма кўлга киритади. «Ирок» терма жамоаси ёш футболчилари Тошкентда ўтказилган саралаш мусобақаларида икки ўйинда галаба қозондилар. Дастлаб «Мальдив» терма жамоасини 5:0 ҳисобида енгилди. Сўнгра Сайфиддин Эрматов рақибларни қилаётган «Ўзбекистон» терма жамоаси футболчилари ироқликларга қарши майдонга тушдилар. Турнирга меҳмонлар ҳар жиҳатдан пухта тайёргарлик кўрганликлари учрашуви давомида кўзга ташланиб турди. Республикаимиз ёш футболчилари муҳлисарининг кўлаб-қувватларини тўп қарамай имкониятни бери бошиди. Учрашу 3:1 ҳисобида «Ирок» ўсиётлар терма жамоаси футболчиларининг фойдасига ҳал бўлди. Шундан сўнг 6-гурӯҳдан «Ирок» терма жамоаси ёш футболчилари финалда иштирок этиш ҳуқуқига эга бўлишди. Бугун турнирнинг сўнги учрашуви ўтказилди. Ўзбекистонлик футболчилари «Мальдив» терма жамоасини қабул қилдилар.

«ФРАНЦИЯ-98» КУНДАЛИГИ

Футбол муҳлисарига маълумки шу кунларда Франция яшил майдонларида XVI жаҳон чемпионатининг гуруҳлар бўйича саралаш баҳслари бўлиб ўтмоқда. «С» гуруҳида иштирок этаётган Франция ва Дания терма жамоалари олдинда боришмоқда. Францияликлар биринчи мусобақадда Жанубий Африка республикаси футболчиларини 3:0 ҳисобида енгилган эди. Даниялик футболчилар эса «Саудия Арабистони» жамоасини 1:0 ҳисобида енгилган эди. Демак, чорак финалга бериладиган йўлланмага «Франция» ва «Дания» терма жамоалари асосий давогарлардандир. «А» гуруҳидан жаҳон чемпиони «Бразилия» терма жамоаси футболчилари мундтайдан аввал 6 очко тўлаб, гуруҳдаги сўнги ўйин натижасидан қатъий назар навбатдаги босқичга йўлланма олдилар. Иккинчи йўлланма эгаси 23 июнь кунги маълум бўлади. «Б» гуруҳи қатнашчиси «Италия» терма жамоаси учун сўнги ўйинда 1 очко кўлга қилади. Улар ҳам 23 июнда «Австрия» жамоаси билан учрашадилар. Италияликлар биринчи ўйинда «Чили» терма командаси билан 2:2 ҳисобида дуранг ўйнашган эди. Энди улар «Камбур» жамоасини 3:0 ҳисобидан енгиб 4 очко жағғардан қолди ўз гуруҳларида олдинда боришмоқда. Чилиликлар ҳисобида 2 дурангдан сўнг 2 очко бор. «Австрия» терма жамоаси ҳам 2 очкога эга. Чилилик футболчилар «Австрия» жамоаси билан ўтказилган учрашувида галаба қозона туриб ўйиннинг сўнги дақиқаларида ўз дарвозаларидан тўп ўтказиб юборишди. Натижада мусобақа 1:1 ҳисобида тугади. Демак, ҳар икки жамоа учун гуруҳдаги сўнги ўйинда фақат галаба зарур. Францияда ўтказилаётган XVI жаҳон чемпионати тобора қизиқ, сарай-саракка, пучаги-пучакка ажралиб бормоқда.

Доннёр ЮСУПОВ, шарҳловчи.

«ПТС» ФИРМАСИ

КЎЙДАГИЛАРНИ СОТАДИ: САУНАЛАР УЧУН МАХСУС ДАВОЛАШ ЭЛЕКТР УСКУНАЛАРИ; КИЧИК НОНВЎЙХОНАЛАР (4 хилдаги: 160, 80, 32 ВА 8 БУХАКА НОН ПИШИРИШ ҚУВАТЛИГА ЭГА); ЭЛЕКТР КАЛОРИФИЛАР - ИСИТГИЧЛАР; ХАМИР ҚОРГИЧЛАР; ДУДЛАШ ВА ҚУРИТИШ ҚУРИЛМАЛАРИ; ДИСТИЛЛЯТОРЛАР; САНОАТ ЭЛЕКТР ПЛИТАЛАРИ.

Мурожаат учун манзил: Тошкент шахри С.Раҳимов метро бекати. Тел: (3712) 79-14-29, 79-38-54.

Янгийўл тумани Асроров номи 2-ўрта мактаб томонида 1996-1997 ўқув йилида Феруза Мирзаевага берилган 010948 рақамли аттестат йўқолганлиги учун БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Маҳалла-бебаҳо қадрият, саховат ва савоб маскани

«МАҲАЛЛА» ЛОТЕРЕЯСИ - ОМАД СИНОВИ Мамлакат тарихида биринчи марта ўтказилаётган ушбу лотерея ўйинида қатнашинг, ютуқларга эга бўлинг. Сизни бешта бир миллион сўмлик, бешта 700000 сўмлик, бешта 250000 сўмлик, ўнта 100000 сўмлик, жами 205280 та ютуқ кутмоқда. Лотерея билетлари Халқ банки бўлимларида, маҳаллаларда ва газета дўконларида сотилмоқда. Баҳоси 50 сўм. Омадингизни қўлдан берманг, азиялар!

Advertisement for 'ШОУ' magazine, featuring contact information for the publisher, subscription rates, and a list of advertising clients.